

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: U-II-1/10

Datum: 14. 6. 2010

**ODKLONILNO LOČENO MNENJE SODNIKA DR. MITJA DEISINGERJA K
ODLOČBI ŠT. U-II-1/10**

1. Glasoval sem proti odločbi, ker menim, da ni podana temeljna predpostavka za prepoved referendumu, namreč nastanek protiustavnih posledic, ki naj bi nastale v primeru zavrnitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji (ZUSDDD-B).

2. Določba 21. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (ZRLI) je nedomišljeno sestavljena, izhaja iz predpostavke, da bo na referendumu zakon zavrnjen, protiustavne posledice pa opredeljuje zgolj kot možnost. Absurdno bi bilo, da bi prepoved referendumu lahko sledila celo ob zanesljivi potrditvi zakona na referendumu. Ob zavrnitvi referendumu imamo tako zanesljivo kršitev človekovih pravic potencialnih udeležencev referendumu, na drugi strani pa ugotovitev o morebitnih protiustavnih posledicah referendumu. Iz tega razloga je potrebno tudi drugo stran določbe 21. člena ZRLI razlagati kot zanesljivo ugotovitev o nastanku protiustavnih posledic ob zavrnitvi zakona. Neka virtualna in megljena možnost nastanka takšnih posledic bi popačila smisel navedene zakonske ureditve. V 21. členu ZRLI pa je še dodatna posebnost, prepoved referendumu namreč sledi že v primeru, če bi z odložitvijo uveljavitve zakona lahko nastale protiustavne posledice. Ustavno sodišče mora torej presoditi, da protiustavne posledice že obstajajo takoj po sprejemu zakona, ko še ni uveljavljen, saj je nelogično, da bi nastale šele po zavrnitvi zakona na referendumu.

3. Ustavno sodišče je ob odločitvi po 21. členu ZRLI v posebnem položaju, ugotavljati mora namreč obstoj ali nastanek protiustavnih posledic, ugotavljati mora torej obstoječe ali prihodnje dejansko stanje. V obravnavani zadevi je zato moralo ugotoviti, ali je zaradi prejšnjih odločb Ustavnega sodišča sprejet zakon, ki naj bi protiustavno stanje odpravil, ali pa bi bilo mogoče kljub neuveljavitvi zakona protiustavne posledice odpravljati. Zgolj odločba Ustavnega sodišča o protiustavnem stanju in zahtevi, da se to stanje z zakonom odpravi, ni dovolj, Ustavno sodišče mora preveriti, ali se je dejansko stanje ob zahtevi za referendum spremenilo oziroma ali je možno protiustavne posledice odpravljati tudi na drug način, saj mu to nalaga 21. člen ZRLI.

4. Osredotočil se bom zgolj na vprašanje nastanka protiustavnih posledic, saj mora biti ta formalnopravni pogoj podan, sicer sploh ne pridejo v poštev metode ustavnosodne presoje zahteve Državnega zbora za prepoved referendumu.

5. V obravnavani zadevi št. U-II-1/10 gre kljub prejšnjim odločbam Ustavnega sodišča za oceno dejanskega stanja, ki je drugačno, kot je bilo ob izdaji teh odločb. Ocena na podlagi 21. člena ZRLI lahko temelji le na predpostavki, da bi zavrnitev zakona na referendumu absolutno onemogočila reševanje statusa izbrisanih oseb pri priznavanju stalnega prebivališča za nazaj.

6. Brez novele zakona (ZUSDDD-B) je bilo po podatkih MNZ z dne 17. 5. 2010 (odgovor k 8. alineji na strani 4) na podlagi 8. točke izreka odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-246/02 izdanih 6.387 dopolnilnih odločb s priznanjem pravice do stalnega prebivanja v Republiki Sloveniji za nazaj od dneva izbrisa. Dopolnilna odločba je bila izdana tako 3585 osebam, ki so pridobile državljanstvo Republike Slovenije, kot tudi preostalim, ki državljanstva niso pridobile. Ustavno sodišče v 45. točki odločbe št. U-II-1/10 posebej poudarja, da priznavanje stalnega bivališča za nazaj ni bilo protizakonito. Nobenega razloga ni, da v primeru zavrnitve zakona na referendumu ne bi moglo biti na isti način ugodeno tudi ostalim prosilcem. Možnost nastanka protiustavnih posledic torej ne more biti podana ob morebitni zavrnitvi zakona.

7. V 27. točki odločbe je še dodano, da novela zakona ureja še položaj otrok izbrisanih oseb, kar sicer v prejšnjih odločbah Ustavnega sodišča ni bilo problematizirano. Tudi brez novele zakona si lahko stalno prebivanje uredijo tudi ti otroci, če so že polnoletni, za mladoletne pa to lahko uredijo starši kot njihovi zakoniti zastopniki ali njihovi skrbniki.

8. Strinjam se, da je zakonodajalec dolžan spoštovati odločbe Ustavnega sodišča in je v tem pogledu tudi sprejem ZUSDDD v skladu s tem temeljnim izhodiščem. Kljub temu pa Ustavno sodišče ne more pri odločitvi po 21. členu ZRLI spregledati ocene o nastanku protiustavnih posledic. Določba 8. točke izreka odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-246/02 je po vsebini enaka bistveni vsebini ZUSDDD-B in na ustrezen način omogoča priznanje stalnega bivališča od izbrisa dalje. Avtoriteta Ustavnega sodišča tudi ob referendumu, ki bi potrdil ali zavrnil zakon, s tem ne bi bila ogrožena, saj bi njena odločba nadomeščala zakon, če bi bil zavrjen.

dr. Mitja Deisinger
Sodnik